

Karavanmigranter trotsar Trumps hot

Det som började med ett hundratal honduranska migranter är i dag ett hett ämne på den storpolitiska arenan. Tusentals centralamerikaner har anslutit sig till karavanen som sakta rör sig norrut mot USA. Donald Trumps hot om att sända tusentals soldater till den mexikanska gränsen hindrar inte migranterna i deras flykt från hemlandets misär.

Solen bränner i nacken och Erica García Medina har stannat till vid väggkanten för att låta fötterna vila en stund och i hopp om att få skjuts. Hon har gått sedan klockan fyra i morse. Sonen Jeffery Steven ställer sig upp i barnvagnen som någon gav till dem i Tapachula, efter att ha korsat gränsen från Guatemala till Mexiko.

– Mina barn lider, för du ska inte tro annat än att det är svårt att gå i den här solen. Men alla hjälper oss här längs med vägen i Mexiko – alla kommer med mat!

Efter en liten stund kommer en ny grupp invånare. De har med sig små knyten med tamales, en mexikansk rätt gjord på majs och kött inlindat i majsfolvsblad, som de delar ut. Några andra delar ut blöjor och dricka. Solidariteten tycks plötsligt inte ha några gränser. Längs vägen kommer hela tiden flera människor gående. När en lastbil eller buss stannar till börjar alla springa mot den för att få en plats.

Dyr och farlig rutt

Hundratusentals centralamerikaner gör varje år resan norrut mot USA och det är långt ifrån alltid de blir väl mottagna. Rutten kontrolleras av knarkkarteller, korrupt polis och andra kriminella, som utpressar, rånar, våldtar och mördar papperslösa längs vägen. Migration innebär stora pengar och tiotusentals har fått betala med sina liv.

Mexiko har sett flera karavaner tidigare, men den som startade med omkring tvåhundra personer i San Pedro Sula i Honduras den 12 oktober har hela tiden vuxit och är nu större än någonsin tidigare. Enligt kommunledningen i Juchitán handlar det om uppskattningsvis sextusen personer, varav de allra flesta kommer från Honduras. En samlad grupp som dessutom drar till sig en sådan här medieuppmärksamhet innebär färre faror.

– Jag känner mig säkrare och ber till Gud att han ger mig möjlighet att uppfylla mina drömmar så att mina barn kan få ett annat, bättre liv, förklarar García Medina.

Sonen Jeffery Steven är 1,5 år och storasyster María José fyller 4 år nu i november. Kvar i Honduras finns ytterligare två syskon på 5 och 6 år. Hemma i Tegucigalpa hade García Medina, själv 25, ibland haft korta jobb i affär eller som servitris, men pengarna räckte aldrig till.

– I Honduras tjänar man inte ens tillräckligt för att köpa mat. Om det

HBL i Mexiko

TEXT & FOTO: ÅSA WELANDER

■ Snart fyraåriga María José går i karavanen tillsammans med sin mamma och lillebror.

■ Migranter köar för att få plats på det tillfälliga härbärget i Juchitán.

Det blir ingen majs längre och inga bönor. Allt har torkat i flera somrar nu, så det var därför vi bestämde att söka oss till ett nytt land med nya och bättre möjligheter.

Jairo Melendez

finns pengar till mat finns det inte till hyran; om det finns till hyran finns det inte till mat och barnen behöver kläder och ett tryggt hem.

Hjälpestation i Juchitán

När karavanen kommer fram till Juchitán i södra Mexiko har myndigheter och frivilliga förberett med vattentankar, mat, sjukvårdstält och toaletter i anslutning till en oanvänd bussterminal. Människor ligger utspridda på filter och plastsäcker över hela golvet och långa köer ringlar sig över betongplanen mot de bilar och uppställda bord där organisationer och frivilliga delar ut mat, frukt, tvål och andra hygienartiklar. Många har problem med skavsår och blåsor eller har bränt sig, hopträngda på flak som gett dem skjuts längs vägen.

– De behöver omplåstring och såren måste läkas för att de inte ska få infektioner som i värsta fall hindrar dem från att fortsätta, säger Daniel Santaella från mexikanska Röda korset.

Allvarigare problem skickar de vidare till statens sjukvårdspersonal eller vid behov till närmaste sjukhus. Längs vägen från gränsen har en person avlidit efter att ha fallit från en bil och ytterligare några har skadats. Här i Juchitán ges dessutom extra vård till barn och gravida.

Trumpshot

Medieuppmärksamheten runt gruppen har gjort att fler hört talas om den och velat ansluta sig. Att kunna resa säkert utan att behöva betala uppemot 6000 euro till en smugglare har lockat många. Samtidigt har den förväntade karavanen till ett slagträ inför mellanårsvalet i USA. President Donald Trump har lovat skicka 15 000 militärer till gränsen för att hindra migranterna från att ta sig in i landet. Trump har hävdat att karavanen består av kriminella vars resa har finansierats av allt från Demokraterna till Islamiska staten.

Till en början försökte Mexiko stoppa karavanen från att ta sig in i landet, men väl här har polis från såväl nationell som delstatlig nivå främst synts patrullera längs karavanen för att garantera säkerheten för migranterna. Frågan är hur länge välviljan håller i sig. Karavanen har nämligen inspirerat till efterföljare. I måndags anlände ytterligare över tusen personer till gränsen mellan Guatemala och Mexiko och flera grupperingar har gett sig av från El Salvador för att komma efter.

– Det blir ingen majs längre och

■ Erica García Medina lämnade Honduras med barnen Jeffery Steven, 1,5 och María José, snart 4 år.

■ När de kan försöker migranterna lifta, för att spara timmar av vandring.

Fattigdomen driver på flykt

Den norra triangeln bestående av Honduras, El Salvador och Guatemala präglas av fattigdom och gängvård, men också av svaga statsapparater, demokratiunderskott, korruption, straffrihet och militarisering. Att så många trots hårda ord norrifrån väljer att försöka ta sig någon annanstans handlar ofta om att de inte ser någon annan utväg.

36-åriga Jairo Melendez kommer från honduranska Copán Ruinas och berättar att skörden varit så dålig fyra år i rad, att det helt enkelt inte gick längre.

– Problemet är om man inte ens

inga bönor. Allt har torkat i flera somrar nu, så det var därför vi bestämde att söka oss till ett nytt land med nya och bättre möjligheter så att våra barn inte ska behöva lida på samma sätt som vi.

Han är långt ifrån ensam. För många lantbrukare i den "torra korridoren" som går genom Centralamerika blev ännu ett år utan en ordentlig skörd spiken i kistan. Kaffeodlingarna har drabbats av skadedjur och ger knappt någon inkomst och resten har torkat bort. Dessutom kommer gången varje månad för att kräva in sina pengar.

– Problemet är om man inte ens

■ Många organisationer och frivilliga har engagerat sig för att hjälpa migranterna som färdas i karavanen.

slagit följe med gruppen och varje kväll kallas till stormöte för att bestämma och meddela planen för nästa dag. Då passar de också på att peppa varandra.

Ingen får tappa sugen nu. För vi finns här i hela Mexiko för att stötta er, var budskapet i Juchitán. Stämningen är förvånansvärt hög, någon har tagit dit högtalare från vilka det strömmar cumbia och ett gäng spelar fotboll. Erica García Medina är trött, men har inga planer på att ge upp. Hon vill jobba för att kunna ge sina barn ett tryggt hem utan att ständigt behöva flytta runt.

USA och jobb hägrar

Flera organisationer med erfarenhet från tidigare karavaner har

FAKTA

Migrantkaravanen

● Cirka 7 000 personer uppskattas ingå i den så kallade migrantkaravanen, enligt FN. Enligt mexikanska myndigheter rör det sig däremot om färre än 4 000 personer och uppger att omkring 1700 personer i karavanen redan har begärt asyl i Mexiko. Kommunledningen i Juchitán uppskattar att det nu finns omkring 6000 människor i karavanen. De flesta av migranterna kommer från Honduras.

● Donald Trump har kallat situationen för "en nationell nödsituation" och han hävdar att det finns kriminella bland de fattiga honduranska migranterna.

● Vid USA:s södra gräns står redan i dag 2 100 man från det amerikanska nationalgardet posterade. President Trump fattade beslut om att de skulle ta plats där i våras, då det stod klart att bygget av den planerade muren skulle dröja.

"Man kan fråga sig varför EPP-familjen inte för fram andra, mera välkända politiska tungviktare då det handlar om en av de viktigaste posterna i Europa? Någoting måste vara fel i utnämningsprocessen."

HORST BACIA

Frilansskribent, tidigare redaktör för Frankfurter Allgemeine Zeitung och korrespondent i Stockholm, Moskva, Ankara och Bryssel.

UTBLICK

Spitzenkandidat

Två män, som knappast kan vara mera olika, siktar högt och vill om ett år efterträda Jean-Claude Juncker som EU-kommissionens ordförande. Ett viktigt beslut i processen fattas redan denna vecka i Helsingfors.

Europeiska folkpartiet, EPP, håller sin kongress i mässcentret och utser på torsdag gruppens "Spitzenkandidat" i EU-parlamentsvalet i maj. Toppkandidaten ska representera de kristliga och konservativa partierna i medlemsländerna och göra anspråk på att efter valet bli utnämnd till chef för kommissionen.

Kandidaten Alexander Stubb tävlar på hemmaplan. Hans meritlista är imponerande: utrikesminister, statsminister, finansminister, partiordförande – allt inom relativt kort tid. Men få väljare utanför Finland vet vem han är eller känner till Stubbs kometerartade karriär.

Konkurrenten Manfred Weber har inte lika mycket att erbjuda. Ingenjören från Bayern har varit Europaparlamentariker i fjorton år och leder EPP-gruppen sedan 2014. Han har aldrig varit minister eller ansvarig för en stor myndighet. Det finns goda skäl att fråga sig om Weber är tillräckligt väl förberedd för den post han nu eftersträvar. Dessutom är inte heller han känd utanför Brysselbubblan och sina bayerska hemtrakter.

Ändå anses Weber vara förhandsfavorit i och med sin position inom EPP. Stubb är bra på att marknadsföra sig själv, kan charmera och inspirera sin publik. Därför hoppades han kunna avsluta sin valkampanj i hela Europa med en debatt mellan kandidaterna på kongressen. Men förgäves, partiet tillåter det inte.

Man kan fråga sig varför EPP-familjen inte för fram andra, mera välkända politiska tungviktare då det handlar om en av de viktigaste posterna i Europa? Någoting måste vara fel i utnämningsprocessen.

Systemet med partiernas toppkandidater infördes före det senaste Europavalet. Tanken är att EU-medborgarna på det här sättet får sin röst hörd i utnämningen av kommissionens ordförande. Själva valet skulle bli intressantare och valdelegandet högre. Men är det realistiskt att tro så?

Dessutom kan Europaparlamentet inte ensamt bestämma vem som leder Europeiska kommissionen. Enligt Lissabonfördraget är det EU:s stats- och regeringschefer som föreslår en kandidat. De ska dock ta "hänsyn till" valresultatet. Sedan röstar parlamentet om förslaget.

Ledamöterna har däremot bestämt att de enbart vill stöda personer som före EU-valet ställdes upp som toppkandidater. Stats- och regeringscheferna är inte beredda att acceptera en sådan "automatism". Många tycker inte om att parlamentet med ett trick fräntar dem deras förslagsrätt.

Hittills har det konservativa EPP och socialdemokratiska PES alltid tillsammans haft majoritet i Europaparlamentet. Då de var eniga, kunde de fördela de viktigaste posterna sinsemellan. Men den bekväma majoriteten försvinner sannolikt efter nästa val. Helt andra konstellationer är möjliga. Även om EPP igen väntas bli den största gruppen, finns det inga garantier för att deras toppkandidat väljs till Junckers efterträdare.

Spitzenkandidat är ett tyskt ord. Och det står på en vilseledande förpackning. För det första är systemet inte alls så transparent och demokratiskt som det påstås. För det andra har också stats- och regeringschefernas beslut en demokratisk legitimitet om de, enligt Lissabonfördraget, "efter lämpligt samråd" enas om en kandidat med kvalificerad majoritet.

Chansen att hitta den bästa kvinnliga eller manliga ordföranden för den nästa EU-kommissionen kan till och med vara större om det sker inom stängda dörrar.